EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 6.9.2022
COM(2022) 662 final

2022/0274 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, väljaantud Venemaa reisidokumentide mittetunnustamise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Vastuseks Krimmi Autonoomse Vabariigi ja Sevastopoli linna ebaseaduslikule annekteerimisele Venemaa Föderatsiooni poolt 2014. aastal ning Venemaa jätkuvale olukorra destabiliseerimisele Ida-Ukrainas on Euroopa Liit juba kehtestanud i) Minski kokkulepete mittetäieliku täitmisega seotud majandussanktsioonid Venemaa tegevuse tõttu, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas; ii) sanktsioonid tegevuse vastu, mis õõnestab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust; iii) sanktsioonid vastusena Krimmi Autonoomse Vabariigi ja Sevastopoli linna ebaseaduslikule annekteerimisele Venemaa Föderatsiooni poolt.

Venemaa Föderatsiooni otsus tunnustada iseseisvate üksustena väljaspool valitsuse kontrolli olevaid Ukraina Donetski ja Luhanski oblasteid ning otsus saata Ukrainasse Venemaa väed, mis kujutab endast enneolematut sõjalist agressiooni Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja sõltumatuse vastu, on rahvusvahelise õiguse ja rahvusvaheliste lepingute, sealhulgas ÜRO põhikirja, Helsingi lõppakti, Pariisi harta ja Budapesti memorandumi raske rikkumine.

Minski kokkulepetele allakirjutanuna on Venemaal selge ja otsene kohustus püüda leida konfliktile rahumeelne lahendus. Otsusega tunnustada Ida-Ukrainas valitsuse kontrolli alt väljas olevaid piirkondi sõltumatute üksustena rikkus Venemaa selgelt Minski kokkuleppeid, milles nähakse ette, et Ukraina valitsus saab tagasi täieliku kontrolli nende alade üle.

23. veebruaril 2022 leppis EL ühehäälselt kokku esimeses sanktsioonide paketis, mis tekitas Venemaale vastuseks tema tegevusele lisakulusid. Paketti kuulusid individuaalsed sanktsioonid, finantspiirangud ning piirangud majandussuhetele ELi ja valitsuse kontrolli alt välja jäävate Donetski ja Luhanski oblasti vahel.

24. veebruaril 2022 mõistis Euroopa Ülemkogu karmilt hukka Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sõjalise agressiooni Ukraina vastu ning väljendas koos rahvusvaheliste partneritega täielikku solidaarsust Ukrainaga ja ukraina rahvaga. Oma ebaseadusliku sõjategevusega jätkab Venemaa rahvusvahelise õiguse ränka rikkumist, pannes ukraina rahva vastu toime jõhkraid kuritegusid ning õõnestades julgeolekut ja stabiilsust nii Euroopas kui ka kogu maailmas. Peale selle nõudis Euroopa Ülemkogu, et Venemaa lõpetaks viivitamata sõjalise tegevuse, viiks tervelt Ukraina territooriumilt tingimusteta välja kõik väed ja sõjalise varustuse ning austaks täielikult Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust Ukraina rahvusvaheliselt tunnustatud piirides. [1]

Seejärel on liit reageerinud olukorrale täiendavate sanktsioonipakettidega, mille hulka kuuluvad varade külmutamine ja üksikisikute reisikeelud. Lisaks on liit vastu võtnud piiravad meetmed finants-, energia-, transpordi- ja tehnoloogiasektori suhtes. Liit on võtnud ka lisameetmeid, eeskätt peatanud osaliselt viisalihtsustuslepingu kohaldamise[2]. Lepingu kohaldamine peatati teatavate Venemaa kodanike kategooriate suhtes, mille hulka kuuluvad Venemaa ametlike delegatsioonide liikmed, kesk- ja piirkondlike valitsuste ja parlamentide liikmed ning ettevõtjad.

Venemaa Ukraina-vastase agressiooni algusest saadik on olukord halvenenud ja toonud kaasa traagilisi humanitaartagajärgi nii tsiviilelanikkonnale kui ka taristule ning Venemaa on

[1] Euroopa Ülemkogu järeldused, 24. veebruar 2022.

[2] Nõukogu otsus (EL) 2022/333,

ebaseaduslikult laiendanud oma täielikku või osalist okupatsiooni Ukraina ida- ja lõunapoolsetes piirkondades.

Venemaa sisepoliitika negatiivne areng, mida iseloomustavad valitsuse kasvavad poliitilised repressioonid praeguse poliitilise ja majandusliku korra säilitamiseks, on üha enam mõjutanud ELi ja Venemaa suhteid. Vastuseks tegi komisjon käesoleva ettepanekuga samal ajal ka ettepaneku peatada täielikult ELi ja Venemaa vaheline viisalihtsustusleping[3].

Kuna liikmesriigid ei ole tunnustanud Krimmi Autonoomse Vabariigi ja Sevastopoli linna ebaseaduslikku annekteerimist Venemaa Föderatsiooni poolt ega muude Venemaa okupeeritud Ukraina piirkondade annekteerimist, ei ole liikmesriigid viisade väljaandmisel ja välispiiride ületamisel üldiselt tunnustanud Venemaa ametiasutuste poolt nendel territooriumidel väljaantud reisidokumente. Sama kehtib Venemaa poolt okupeeritud Gruusia territooriumil Abhaasias ja Lõuna-Osseetias väljaantud reisidokumentide kohta. Need seisukohad kajastuvad kolmandates riikides väljaantud tunnustatud reisidokumentide tabelis,[4] mida komisjon liikmesriikide teadete põhjal sageli ajakohastab.

Komisjon andis liikmesriikide konsulaatidele Ukrainas ja Venemaa Föderatsioonis välja suunised Schengeni viisa taotluste esitamise kohta Krimmi elanike poolt pärast seda, kui Venemaa 2014. aastal Krimmi ebaseaduslikult annekteeris. 2016. aastal töötati välja lisasuunised, et tagada ühine lähenemisviis ja mitte tunnustada mõningatesse kategooriatesse kuuluvaid tavalisi Venemaa välispasse, mille on välja andnud Venemaa poolt Krimmis ja Sevastopolis asutatud Venemaa haldusasutused. 2019. aastal koostasid komisjoni talitused ja Euroopa välisteenistus suunised selle kohta, kuidas menetleda viisataotlusi, mille on esitanud Ukraina Donetski ja Luhanski piirkonna elanikud, kellel on tavaline Venemaa välispass. Venemaa Föderatsioon laiendab praegu tava anda teistel Ukraina valitsuse kontrolli alt väljas olevatel aladel, eelkõige Hersoni ja Zaporižžja piirkonnas, välja tavalisi Venemaa välispasse. 2022. aasta mais kehtestas Venemaa lihtsustatud menetluse naturalisatsiooni korras nn Donetski Rahvavabariigist ja nn Luhanski Rahvavabariigist ning Ukrainast pärit orbudele Venemaa kodakondsuse andmiseks. Dekreeti kohaldatakse ka nendes kahes okupeeritud piirkonnas elavate vanemliku hoolitsuseta laste ja teovõimetute isikute suhtes.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on tagada, et liikmesriigid ei tunnustaks viisade väljaandmisel ja välispiiride ületamisel Venemaa reisidokumente, mis on välja antud välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, või isikutele, kes elavad nendel aladel, olenemata ala geograafilisest asukohast. Meetmega kehtestatakse ühine lähenemisviis selliste reisidokumentide tunnustamata jätmiseks.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev algatus on kooskõlas Euroopa Ülemkogu 24. veebruari 2022. aasta järeldustes esitatud meetmetega ning arendab edasi Venemaa Föderatsioonis ja Ukrainas asuvatele liikmesriikide ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide konsulaatidele ette nähtud juhendit selle kohta, kuidas käsitleda viisataotlusi, mille on esitanud Ukraina Donetski ja Luhanski piirkonna elanikud, kellel on pärast 24. aprilli 2019 välja antud tavaline Venemaa välispass. Käesolev ettepanek täiendab ELi ja Venemaa vahelise viisalihtsustuslepingu osalist peatamist ning ettepanekut leping täielikult peatada, mille komisjon esitab samal ajal.

---

[3] Ettepanek: Nõukogu otsus Euroopa Ühenduse ja Venemaa Föderatsiooni vahelise Euroopa Liidu ja Venemaa Föderatsiooni kodanikele viisade väljastamise lihtsustamise lepingu täitmise täieliku peatamise kohta (COM(2022) 661).

[4] Kolmandate riikide ja territoriaalüksuste välja antavad reisidokumendid (I osa), kättesaadav aadressil <https://home-affairs.ec.europa.eu/travel-documents-issued-third-countries-and-territorial-entities-part-i_en>.

Käesolev otsus ei mõjuta otsuse 1105/2011/EL kohaldamist ega selles otsuses sätestatud liikmesriikide kohustusi seoses reisidokumentidega, mille suhtes liit ei ole seisukohta võtnud.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek on osa liidu tegevusest, millega reageeritakse Venemaa sõjalisele agressioonile Ukraina vastu ja Venemaa passide sunniviisilisele jagamisele välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud. Ettepanek on täielikult kooskõlas kõrge esindaja poolt ELi nimel tehtud avaldusega, mis käsitleb Venemaa Föderatsiooni katseid integreerida jõuga Ukraina territooriumi osi[5]. Lisaks on asjaolu, et ettepanek puudutab ka Venemaa poolt okupeeritud Gruusia territooriumil Lõuna-Osseetias ja Abhaasias väljaantud reisidokumente, kooskõlas Euroopa Ülemkogu avaldustega,[6] millega mõistetakse sügavalt hukka Venemaa ühepoolne otsus tunnustada Abhaasia ja Lõuna-Osseetia iseseisvust ning kutsutakse teisi riike tungivalt üles nende sõltumatust mitte tunnustama.

Käesolev ettepanek ei piira liidu kodanike liikumisvabadust Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses ega selliste kolmandate riikide kodanike ja nende vastavate perekonnaliikmete liikumisvabadust, kellel on liidu kodanike õigustega samaväärsed vaba liikumise õigused. Direktiivis 2004/38/EÜ[7] on sätestatud normid, mis reguleerivad vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike sisenemist liikmesriikidesse.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktidel a ja b.

Ettepanekuga kehtestatakse liikmesriikidele kohustus mitte tunnustada viisade väljaandmisel ja välispiiride ületamisel reisidokumente, mille Venemaa ametiasutused on välja andnud välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, või isikutele, kes elavad nendel aladel.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal võetavad meetmed kuuluvad ELi ja liikmesriikide jagatud pädevusse kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 4 lõikega 2. Sellepärast kohaldatakse Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 3 alusel subsidiaarsuse põhimõtet, mille kohaselt võtab liit meetmeid ainult niisuguses ulatuses ja siis, kui liikmesriigid ei suuda riigi, piirkonna või kohalikul tasandil piisavalt saavutada kavandatava meetme eesmärke, kuid kavandatud meetme ulatuse või toime tõttu saab neid paremini saavutada liidu tasandil.

Reisidokumentide tunnustamine on seni olnud liikmesriikide pädevuses, kuna liit ei ole reisidokumentide tunnustamise suhtes varem teostanud oma jagatud pädevust vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktidele a ja b ühtse viisapoliitika ja välispiire ületavate isikute suhtes teostatava kontrolli vallas.

---

5 Pressiteade „Ukraina: kõrge esindaja poolt ELi nimel tehtud avaldus, mis käsitleb Venemaa Föderatsiooni katseid integreerida jõuga Ukraina territooriumi osi, 3. juuni 2022, kättesaadav aadressil <Ukraina:kõrge esindaja poolt ELi nimel tehtud avaldus, mis käsitleb Venemaa Föderatsiooni katseid integreerida jõuga Ukraina territooriumi osi - Consilium (europa.eu)>.

6 Erakorralise Euroopa Ülemkogu eesistujariigi järeldused, 1. september 2008 (12594/2/08 REV2).

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

Käesoleva ettepaneku eesmärke ei suuda liikmesriigid üksi tegutsedes piisavalt saavutada ning neid on parem saavutada liidu tasandil. Seda seetõttu, et eesmärgid on seotud selliste reisidokumentide kehtetuks tunnistamisega, mida nõutakse viisataotluse esitamisel või liikmesriikide välispiiride ületamisel. Schengeni ala terviklikkus ja vajadus tagada ühtne reageerimine Venemaa passide sunniviisilisele jagamisele välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, nõuavad sidusat lähenemisviisi kogu Schengeni alal. Ilma selle ettepanekuta teeks iga liikmesriik eraldi otsuse selliste reisidokumentide tunnustamise või mittetunnustamise kohta ning see võib põhjustada suuri lahknevusi viisade väljaandmisel isikutele, kelle harilik elukoht on Venemaa poolt okupeeritud piirkondades, ja nende võimalustes ületada välispiire. Käesolev meede tagab selles küsimuses õiguskindluse ja on liikmesriikides vahetult kohaldatav.

Sellepärast võib liit võtta kavandatud meetmed kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

- **Proportsionaalsus**

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt peavad konkreetse meetme laad ja tugevus olema vastavuses tuvastatud probleemiga.

Meetme eesmärk on tagada hästi toimiv ühine viisapoliitika ja välispiirikontrolli poliitika ning kaitsta liidu ja selle liikmesriikide julgeolekut. Kavandatud meede on vastus Venemaa provotseerimata ja põhjendamatule sõjalisele agressioonile Ukraina vastu. Käesolevas ettepanekus austatakse täielikult liikmesriikide suveräänset riikide tunnustamise õigust, mis tuleneb rahvusvahelisest avalikust õigusest. Kavandatav reisidokumentide mittetunnustamine ei mõjuta riikide õigust võtta vastu otsuseid, mis käsitlevad mis tahes territoriaalüksuse rahvusvahelise õigussubjektsuse tunnustamist rahvusvahelises kogukonnas. Lisaks ei mõjuta kavandatav meede nende reisidokumentide võimalikku kehtivust isikusamasuse tõendamiseks siseriiklikus menetluses või suhtluses. Seega on iga liikmesriigi otsustada, millist liiki dokumente võib esitada oma isiku tõendamiseks.

Kuna EL ei ole tunnustanud Krimmi poolsaare või muude Venemaa okupeeritud Ukraina piirkondade ebaseaduslikku annekteerimist Venemaa Föderatsiooni poolt, tuleks Venemaa ametiasutuste poolt nendel territooriumidel väljaantud reisidokumendid liidu õigusega reisimise eesmärgil ühemõtteliselt kehtetuks tunnistada. Sama kehtib Venemaa poolt okupeeritud Gruusia territooriumil Abhaasias ja Lõuna-Osseetias väljaantud reisidokumentide kohta. Samuti ei tunnustata ühtegi reisidokumenti, mille Venemaa ametiasutused välja annavad mis tahes välisriikide piirkondades, kuhu Venemaa võib tulevikus ebaseaduslikult sisse tungida või mille hõivata.

- **Vahendi valik**

Ettepanek käsitleb välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, Venemaa ametiasutuste poolt väljaantud reisidokumentide mittetunnustamist kogu Schengeni alal ühtse viisapoliitika ja välispiire ületavate isikute suhtes teostatava kontrolli vallas. Võttes arvesse asjaolu, et kohaldatakse seadusandlikku tavamenetlust, ja kavandatava meetme kohaldamisala, on asjakohane võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

13. juulil 2022 arutati nõukogu viisatöörühmas küsimust mitte tunnustada välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, väljaantud Venemaa reisidokumente. Pärast välisministrite mitteametlikku kohtumist (Gymnichi kohtumine) 31. augustil 2022 teatas kõrge esindaja, et

liikmesriigid jõudsid poliitilisele kokkuleppele mitte tunnustada välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, väljaantud Venemaa reisidokumente.

- **Põhiõigused**

Kavandatava meetmega võetakse arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige liikumis- ja elukohavabadust, varjupaigaõigust, lapse õigusi ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ja diskrimineerimiskeeldu.

Kuigi kavandatav meede takistab peamiselt teatavatesse kategooriatesse kuuluvate kolmandate riikide kodanike reisimist ELi, kuna nende reisidokumente ei tunnustata viisa andmisel ja välispiiride ületamisel, ei ole meede samaväärne neile isikutele kehtestatud reisikeeluga. Liikmesriikidele jääb õigus anda sellistele kodanikele piiratud territoriaalse kehtivusega viisa ja kinnitada viisakleebis eraldi lehele kooskõlas määruse (EÜ) nr 810/2009 artiklitega 25 ja 29 ja/või teha erandeid määruse (EL) 2016/399 artiklis 6 sätestatud sisenemise tingimustest. Eelkõige peaksid liikmesriigid kasutama seda õigust selleks, et tagada lapse õiguste ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine.

Kavandatav meede ei mõjuta varjupaigaõigust ega liidu varjupaigaõigustikku.

Kuigi Venemaa poolt välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, väljaantud reisidokumente Schengeni alale sisenemisel ei tunnustataks, ei mõjuta see nende dokumentide kehtivust isikut tõendavate dokumentidena siseriiklikult.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon jälgib ja hindab kavandatava meetme rakendamist kohaliku Schengeni koostöö raames ja otsuse 1105/2011/EL artikli 8 alusel loodud reisidokumentide komitees.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepanekuga nähakse ette, et Venemaa reisidokumente, mis on välja antud välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, või seal elavatele isikutele ei tunnustata viisade väljaandmisel ja välispiiride ületamisel. Õiguskindluse, selguse ja läbipaistvuse huvides peaks komisjon koostama selliste Venemaa reisidokumentide nimekirja, mida ei tohiks Schengeni alale reisimisel tunnustada. See nimekiri on komisjoni veebisaidil avalikkusele kättesaadav otsusega 1105/2011/EL kehtestatud reisidokumentide tunnustamise tabeli ja kolmandate riikide väljaantud reisidokumentide nimekirja osana.

2022/0274 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, väljaantud Venemaa reisidokumentide mittetunnustamise kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkte a ja b,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Vastuseks Krimmi Autonoomse Vabariigi ja Sevastopoli linna ebaseaduslikule annekteerimisele Venemaa Föderatsiooni poolt 2014. aastal ja tema jätkuvatele destabiliseerivatele sammudele Ida-Ukrainas on Euroopa Liit juba kehtestanud Minski kokkulepete ebatäieliku täitmisega seotud majandussanktsioonid Venemaa tegevuse vastu, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas, sanktsioonid tegevuse vastu, mis õõnestab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, ning sanktsioonid vastusena Krimmi Autonoomse Vabariigi ja Sevastopoli linna ebaseaduslikule annekteerimisele Venemaa Föderatsiooni poolt.

(2) Minski kokkulepetele allakirjutanuna on Venemaa Föderatsioonil olnud selge ja otsene kohustus püüda leida konfliktile nende põhimõtete alusel rahumeelne lahendus. Otsusega tunnustada Ida-Ukrainas valitsuse kontrolli alt väljas olevaid piirkondi sõltumatute üksustena on Venemaa Föderatsioon selgelt rikkunud Minski kokkuleppeid, mis näevad ette, et kontroll nende alade üle läheb täielikult tagasi Ukraina valitsusele.

(3) Venemaa Föderatsiooni otsus tunnustada iseseisvate üksustena väljaspool valitsuse kontrolli olevaid Ukraina Donetski ja Luhanski oblasteid ning sellest tulenev otsus saata nendele aladele Venemaa väed kahjustavad veelgi Ukraina suveräänsust ja sõltumatust ning kujutavad endast rahvusvahelise õiguse ja rahvusvaheliste lepingute, sealhulgas ÜRO põhikirja, Helsingi lõppakti, Pariisi harta ja Budapesti memorandumi rasket rikkumist.

(4) Selline sõjaline agressioon, mis leiab aset Euroopa Liiduga piirnevas riigis, nagu see on toimunud Ukrainas, ja mille tõttu on kehtestatud piiravad meetmed, õigustab abinõusid, et kaitsta Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide olulisi julgeolekuhuve.

(5) Pärast Krimmi poolsaare ebaseaduslikku annekteerimist on Venemaa Krimmi elanikele välja andnud Venemaa välispassid. 2022. aasta mais kehtestas Venemaa lihtsustatud menetluse naturalisatsiooni korras nn Donetski Rahvavabariigist ja nn Luhanski Rahvavabariigist ning Ukrainast pärit orbudele Venemaa kodakondsuse andmiseks. Dekreeti kohaldatakse ka neis kahes okupeeritud piirkonnas elavate vanemliku hoolitsuseta laste ja teovõimetute isikute suhtes. Venemaa passide

süstemaatiline väljaandmine neis okupeeritud piirkondades kujutab endast täiendavat rahvusvahelise õiguse ning Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja sõltumatuse rikkumist.

(6) Võttes arvesse Venemaa-poolseid rahvusvahelise õiguse rikkumisi ja tema sõjalist agressiooni Ukraina vastu ning selleks, et tagada ühine viisapoliitika ja ühine lähenemisviis välispiire ületavate isikute kontrollimisele, ei tohiks ühtegi välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, või seal elavatele isikutele väljaantud Venemaa reisidokumenti tunnustada viisade väljaandmisel ja välispiiride ületamisel kehtiva reisidokumendina.

(7) Liikmesriikidel on ja peaks ka edaspidi olema pädevus tunnustada reisidokumente viisa andmise eesmärgil ja lubada selle kasutajal ületada välispiire, kui liit ei ole selles küsimuses seisukohta võtnud.

(8) Välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, või seal elavatele isikutele viisa andmise ja välispiiride ületamise eesmärgil väljaantud Venemaa reisidokumentide tunnustamise keeld peaks laienema kõigile geograafilistele piirkondadele, sealhulgas Venemaa poolt okupeeritud Gruusia territooriumile Abhaasias ja Lõuna-Osseetias. Nimetatud reisidokumentide mittetunnustamine ei mõjuta selliste dokumentide kehtivust muudel eesmärkidel, sealhulgas isikut tõendava dokumendina oma riigis.

(9) Õiguskindluse ja läbipaistvuse huvides peaks komisjon tegema avalikult kättesaadavaks nimekirja Venemaa reisidokumentidest, mis on välja antud välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, või seal elavatele isikutele ja mida ei tohiks tunnustada. See nimekiri tuleks lisada Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1105/2011/EL[8] alusel koostatud reisidokumentide nimekirja ja sellele lisatud tunnustamistabelisse, mis sisaldab teavet nende reisidokumentide kohta, mida tunnustatakse, ja nende kohta, mida ei tunnustata, ning mis on internetis avalikult kättesaadav.

(10) Käesolev otsus ei mõjuta liidu kodanike ja nende pereliikmete vaba liikumise õigust, sealhulgas liidu kodanike pereliikmete võimalust siseneda liikmesriikide territooriumile ilma kehtiva reisidokumendita eelkõige direktiivi 2004/38/EÜ tähenduses ning ühelt poolt liidu ja liikmesriikide ning teiselt poolt teatavate kolmandate riikide vahel sõlmitud isikute vaba liikumist käsitlevate lepingute tähenduses. Direktiiviga 2004/38/EÜ on lubatud selles sätestatud tingimustel piirata vaba liikumist avaliku korra, avaliku julgeoleku ja rahvatervise huvides.

(11) Käesolevas otsuses austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Käesolev otsus ei tohiks mõjutada varjupaigaõigust.

(12) Liikmesriikidele jääb võimalus lubada käesoleva otsuse kohaldamisalasse kuuluvate reisidokumentide kasutajatel, kes ei ole kasutanud oma õigust taotleda rahvusvahelist kaitset, üksikjuhtudel siseneda liikmesriikide territooriumile, nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 810/2009 artiklites 25 ja 29 ning määruse (EL) 2016/399 artikli 6 lõikes 5.

(13) Käesoleva otsuse eesmärk on tugevdada ühise viisapoliitika ja Schengeni ala toimimist. Neid eesmärke ei suuda liikmesriigid üksi saavutada. Seepärast on vaja kehtestada kohustus mitte tunnustada teatavaid reisidokumente viisa andmisel ja

[8] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta otsus nr 1105/2011/EL selliste reisidokumentide, mille kasutajal on õigus ületada välispiire ja kuhu võib kanda viisa, nimekirja kohta ning sellise nimekirja koostamise korra kehtestamise kohta (ELT L 287, 4.11.2011, lk 9).

välispiiride ületamisel liidu tasandil. Seega võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(14) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav, Arvestades, et käesolev otsus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kõnealuse protokolli artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast seda, kui nõukogu on käesoleva otsuse kohta otsuse teinud, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.

(15) Käesolev otsus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale;[9] seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(16) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev otsus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)[10] tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ[11] artikli 1 punktides A ja B osutatud valdkondadesse.

(17) Šveitsi puhul kujutab käesolev otsus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)[12] tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides A ja B osutatud valdkondadesse, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ[13] artikliga 3.

(18) Liechtensteini puhul kujutab käesolev otsus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)[14] tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides A ja B osutatud valdkondadesse, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL[15] artikliga 3.

---

9 Käesolev otsus jääb väljapoole nende meetmete kohaldamisala, mis on sätestatud nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsuses 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

10 EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

11 Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni acquis' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

12 ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

13 Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

14 ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

15 Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)

(19) Käesoleva otsuse artikli 1 punkt a on akt, mis põhineb Schengeni *acquis*'l või on muul viisil sellega seotud 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 2, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 tähenduses, samas kui artikli 1 punkt b on akt, mis põhineb Schengeni *acquis*'l või on muul viisil sellega seotud 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 tähenduses.

(20) Olukorra kiireloomulisuse ja Venemaa jätkuva ebaseadusliku kohaloleku tõttu välisriikide aladel peaks käesolev otsus jõustuma esimesel päeval pärast selle avaldamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Venemaa reisidokumente, mis on välja antud välisriikide aladel, mille Venemaa on okupeerinud, või seal elavatele isikutele, ei tunnustata kehtivate reisidokumentidena järgmistel eesmärkidel:

(a) viisa andmine kooskõlas määrusega (EÜ) nr 810/2009;

(b) välispiiride ületamine kooskõlas määrusega (EÜ) nr 2016/399.

Artikkel 2

Komisjon koostab artiklis 1 osutatud Venemaa reisidokumentide nimekirja.

Nimekiri tehakse üldsusele kättesaadavaks otsusega nr 1105/2011/EL kehtestatud reisidokumentide nimekirja osana.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).